

Politik Bilim

PTT-ARLA 'dan geldik bugüne!

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Dünya için yeni olmayan 3G teknolojisi ve ürünlerine kapılarımızı açmış olma başarısını taçlandırmak için üç mobil iletişim operatörü ve cep telefonunda marka olan firmalarca yürütülen olağanüstü reklâm kampanyasını hep birlikte izliyoruz. Çoğumuz izlediği reklâmın gereğini de yerine getiriyor... Üretmekten değil tüketmekten heyecan duyan, üretmediği malları kapışmak için güle oynaya mağazalara koşan insanlar ülkesi olduk. Sokaktaki adamın, biz niye hiç teknoloji üretmiyoruz, gibi bir derdi yok.

Sokaktaki adamı kınamıyorum. Hâttâ iş milliyetçiliğe gelince mangalda kül bırakmayanların teknoloji üretmeyen bir ülkenin yurttaşları olmayı içlerine sindirebilmelerini yadırgamıyor; şu günlerde, alt kimlik-üst kimlik girdabında aidiyet arayanların da bu tür meselelerinin olmamasına şaşmıyorum. Ama şu '3G' piyasaya sürüldüğünden beri, zihnime iyice takılan iki mesele var. Bunlardan birincisi, teknoloji üretmeyen bu ülkenin çocukları için üniversite giriş sınavlarında mühendislik dallarının en çok tercih edilenler arasında olması; üstelik, elektronik ve bilgisayar mühendisliklerinin de bunların başında gelmesi... Bu ülkenin elektronik ve bilgisayar mühendisleri, yıllardır, bu sınavlarda en çok başarı kazananlar arasından çıkıyor. Demek ki, en yetenekli gençlerimizi biz, '3G'leri bu ülkede iyi pazarlasınlar diye yetiştiriyoruz! Zihnimi bu noktada asıl kurcalayan da şu: Onlar buna razı mı?

Elbette içlerinde, her şeye rağmen özgün ürün ve yazılım geliştirme peşinde koşanlar ve ülkenin şartlarını zorlayarak bunu başaranlar var. Ülkemizde bu imkânı bulamayıp çözümü gelişmiş ülkelere göç etmekte bulanlar var... Ama bu yetenekli, zekî insanların önemli bir bölümü de mevcut düzene ayak uydurmuş gidiyor. Seçimleri her ne olursa olsun, sonuçta, bilim ve teknolojiye geride kalan bir ülkede[n] olmanın sıkıntısını yaşamıyorlar mı? Ama, **onlardan** ve **onları yetiştirenlerden** bu gibişe toplu bir itiraz gelmiyor.

Zihnimi kurcalayan ikinci mesele de şu: Cumhuriyet'imizin 20'li 30'lu yıllarına gitmiyorum; ama, bu ülkenin 60'lı yıllarında da, örneğin iletişim (telekomünikasyon) cihazlarının imalinde, bunlarla ilgili tasarım ve teknoloji geliştirmede atılım yapmak isteyen, sonuçta bunu başaran insanlar vardı: "*Bilhassa Hacim'le yapmış olduğumuz konuşmalarda yıllar önce terk ettiğimiz PTT Araştırma Laboratuvarı'nın kurulması fikri gündeme gelmekte ve buna ait koşullar, düşünceler ortaya atılmakta idi.*" Bu cümle, Elektrik Mühendisleri Odası'nca 1997'de yayımlanan "**Fikret Yücel'in Anıları**" adlı kitaptan (baskıya hazırlayan Yurdakul Ceyhun). Cümle Sayın Yücel'e ait; yıl 1965; 'Kamoy', o dönemde PTT Teknik İşler Dairesi Başkanı olan [ışıklar içinde yatsın] Hacim Kamoy; 'PTT Araştırma Laboratuvarı' da, 'fikir' gerçekleştirildikten sonra, kısaca **PTT-ARLA** olarak anılan ünlü laboratuvar...

Evet, PTT-ARLA, onu kurma fikrinin sahiplerinden Sayın Yücel'in yönetiminde kuruldu, gelişti; bin bir güçlüğün üstesinden gelinerek bu birimde, başlangıçta 'tersine mühendislik'ten hareketle pek çok iletişim cihazında imalât ve tasarım geliştirme yeteneği; sonuçta da özgün ürün ve sistem geliştirme yeteneği kazanıldı. Bu gelişime paralel olarak, aynı alanda yan sanayii geliştirmek; kamunun başka bir biriminde, TÜBİTAK-MAM'da, ARGE yeteneği yaratılmasına destek olmak gibi misyonlar da üstlenildi.

PTT-ARLA 1983'te şirketleşti ve TELETAS'a dönüştü. TELETAS'ta da aynı çizgi devam etti; ARGE'de önemli aşamalar kaydedildi. Ama bir gün geldi; TELETAS'ın sermaye kompozisyonundaki değişimle birlikte bu yetenek birikimi dağıldı gitti. O yıllardaki teknoloji

değişimine ayak uydurabilen ve sayısal teknolojiye geçerek ilerleme yoluna giren Türkiye, sonuçta bugüne, dışarıdan 3G'yi aldık diye, bayram etme noktasına geldi... Sizin de zihninizi kurcalıyordur; bizi bu duruma kim düşürdü? Yoksa kendi ayağımızla mı geldik?

CBT. 04 Eylül 2009